

KPI-brief

เกาะสนามงานสัมมนา

ทิศทางและรูปแบบ การบริหารราชการแผ่นดิน ในภูมิภาค

คณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน
วุฒิสภา ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า กระทรวงมหาดไทย
และสำนักงาน ก.พ.ร. จัดสัมมนา เรื่อง “ทิศทางและรูปแบบ
การบริหารราชการแผ่นดินในภูมิภาค” เพื่อศึกษาสภาพปัญหา
และแนวทางสำหรับการพัฒนาของการบริหารราชการใน

ภูมิภาค รวมทั้ง เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารราชการในภูมิภาคที่ตอบโจทย์ประชาชนอย่างมี
ประสิทธิภาพ โดยได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์พิเศษ พรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา
เป็นประธานเปิดงาน กล่าวรายงานโดย พลเอก อภิรัชต์ คงสมพงษ์ ประธานคณะกรรมการ

งานสัมมนาเริ่มต้นด้วยการบรรยายพิเศษ เรื่อง **ทิศทางและรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดิน
ในภูมิภาค** โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณวิชญ์ เครื่องงาม รองนายกรัฐมนตรี ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการ
การกระจายอำนาจของไทยตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มต้น
ตั้งแต่ในอดีตรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ที่มีดำริให้จัดตั้งสุขาภิบาล และมีการพัฒนารูปแบบมาเรื่อย ๆ
จนปัจจุบันพัฒนาขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อันประกอบไปด้วย เทศบาล
อบต. อบจ. รวมไปถึงการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรุงเทพมหานคร และพัทยา

07
2566

ปัจจุบันการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น มีข้อเสนอและเรียกร้องให้มีการพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย และเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ทิศทางและรูปแบบในการบริหารราชการระแผลใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น และปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศ เพื่อให้เห็นถึงข้อดี ข้อเสียในแต่ละรูปแบบ ทั้งนี้ ศาสตราจารย์กิตติคุณวิชฌุ เครื่องงาม ได้จัดแบ่งรูปแบบการกระจายอำนาจออกเป็น 4 กระแสประกอบไปด้วย

กระแสที่

1

การกระจายอำนาจ
ในรูปแบบเดิมการยกเลิกราชการ
ส่วนภูมิภาค
คงเหลือไว้เพียง
ราชการส่วนท้องถิ่น

กระแสที่

2

การเลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัด
โดยตรง

กระแสที่

3

รูปแบบเดิมแต่เปิดโอกาสให้
ข้าราชการสังกัดส่วนอื่น ๆ
ได้หมุนเวียนมาเป็น
ผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่จำกัด
เฉพาะบุคคลที่มาจากกระทรวง
มหาดไทยเท่านั้น

กระแสที่

4

ศาสตราจารย์กิตติคุณวิชฌุ กล่าวถึงกระแสที่สองว่า การยกเลิกราชการส่วนภูมิภาคนั้นขัดกับบริบทของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานเพื่อรวมอำนาจ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายจากส่วนกลางไปสู่พื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นองค์ประกอบหลัก ดังนั้น การบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย และหากยกเลิกส่วนภูมิภาคไปจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในแต่ละพื้นที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

สำหรับกระแสที่สาม ที่มีข้อเสนอให้เกิดการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจากคนในพื้นที่ ปัญหาหลักที่จะเกิดขึ้น คือ โครงสร้างทางการเมืองจะไม่ตอบโจทย์การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หากผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับเลือกตั้งไม่ใช่ฝ่ายเดียวกับพรรคที่จัดตั้งรัฐบาล อาจทำให้เกิดความขัดแย้งอันนำไปสู่การดำเนินนโยบายที่แตกต่างกับนโยบายส่วนกลางได้อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านกฎหมาย ด้านโครงสร้าง และอื่น ๆ ดังนั้น หากจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแบบค่อยเป็นค่อยไป และรอให้เกิดความพร้อมทั้งโครงสร้างการเมือง บุคลากร และประชาชน จึงจะนำแนวคิดในส่วนนี้มาปรับใช้กับสังคมไทย

กระแสสุดท้ายคือ กระแสที่ 4 มีการเสนอให้มีการกระจายอำนาจในรูปแบบเดิม แต่เปิดโอกาสให้ข้าราชการสังกัดอื่น หมุนเวียนมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่จำกัดเฉพาะที่มาจากกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิชฌุ ได้ให้ความเห็นว่าแม้ว่าจะทำให้เกิดการหมุนเวียนผู้มีความสามารถ แต่การบริหารภายในจังหวัดไม่ได้เป็นเพียงงานมิตติเดียว แต่มีหลากหลายมิติ เช่น กรณีจังหวัดภูเก็ตที่เป็นเมืองท่องเที่ยวลำดับต้น ๆ ของประเทศ จึงจำเป็น

ที่จังหวัดภูเก็ตจะต้องมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ทว่ายังมีมิติอื่นที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปด้วยกัน โดยเฉพาะมิติสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องไม่เป็นผู้เชี่ยวชาญเพียงด้านเดียว แต่ต้องมีความรู้ความสามารถในการบูรณาการความรู้และความสามารถ และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนได้ เพื่อจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุปแล้วศาสตราจารย์กิตติคุณ วิษณุ กล่าวว่า การบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังมีความจำเป็นเพราะเป็นตัวกลางในการนำนโยบายจากส่วนกลางมาสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ อีกทั้งแต่ละท้องถิ่นยังมี

ศักยภาพแตกต่างกัน บางท้องถิ่นมีความพร้อม แต่บางท้องถิ่นไม่พร้อมจึงอาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลส่วนจังหวัดมากขึ้น เพื่อให้การบริหารงานภายในแต่ละจังหวัดมีเอกภาพมากขึ้น นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกานี้ เป็นกฎเกณฑ์สำคัญในการกำหนดทิศทางและรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินในภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และในอนาคตพระราชกฤษฎีกานี้ อาจถูกยกระดับให้เป็นพระราชบัญญัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

ทิศทางและรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินในภูมิภาค

(การมอบอำนาจและการกระจายอำนาจ)

หลังจากนั้นเป็นการเสวนา เรื่อง ทิศทางและรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินในภูมิภาค (การมอบอำนาจและการกระจายอำนาจ) มีวิทยากรจาก 3 องค์กรร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็น ได้แก่

1. นางสาวอ้นฟ้า เวชชาชีวะ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
2. นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
3. ดร.สตีล ธนานิธิโชติ ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า

วิทยากรท่านแรก นางสาวอ้นฟ้า กล่าวถึงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 ว่ามีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2565 โดยพระราชกฤษฎีกานี้ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถรับรู้ปัญหาเชิงพื้นที่จนนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละพื้นที่ได้โดยผ่านกลไกการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลส่วนราชการในภูมิภาคได้ เช่น เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเกษตรจังหวัด และส่วนราชการอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัว และสามารถบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งผลต่อการทำงานร่วมกับอปท.ได้อย่างเป็นเอกภาพมากขึ้น อันจะนำไปสู่การบูรณาการแนวราบและบูรณาการจากบนลงล่างด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม **พระราชกฤษฎีกานี้ จะมีประสิทธิภาพได้ขึ้นต้องอาศัยแนวคิด “รัฐที่ล้ำหน้า และรัฐที่เปิดกว้าง” รัฐล้ำหน้า คือ สามารถนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาปรับใช้ในภาคส่วนต่าง ๆ ส่วน “รัฐเปิดกว้าง” คือ ต้องยึดประชาชนผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง โดยการเปิดกว้างให้ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ**

วิทยากรท่านที่สอง นายชัยวัฒน์ ได้กล่าวว่า ภาครัฐไม่ควรยึดติดกับระบบหรือรูปแบบการบริหารงานมากจนเกินควร สิ่งสำคัญคือ ต้องทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนใน 4 เรื่องสำคัญ ได้แก่ 1. การบริการที่ดี 2. การพัฒนาที่ดี 3. การแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ 4. การดำรงความเป็นธรรมและรักษากฎหมาย โดยมองว่าปัจจัยทั้ง 4 ที่ประชาชนมีความต้องการนั้น ภาครัฐจะต้องมีการปรับให้เข้ากับบริบทในแต่ละพื้นที่ โดยเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนการบริหารราชการที่ต้องเอื้อและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ไม่สร้างภาระแก่ประชาชน ประชาชนสามารถติดต่อขอรับบริการจากภาครัฐได้แค่ปลายนิ้วโดยการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ลดข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และเวลา จะทำให้การบริหารงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ประชาชนได้มากขึ้นด้วย

ดร.สตีธร วิทยากรท่านสุดท้าย อธิบายถึงการรวมอำนาจเป็นแนวคิดหนึ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ส่วนภูมิภาคเป็นเสมือนตัวกลางระหว่างภาครัฐส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น แต่หากมองให้ลึกกว่านั้น อำนาจจริง ๆ อยู่ที่ “ประชาชน” ทั้งนี้ ดร.สตีธร ได้นำเสนองานวิจัย เรื่อง การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย เขียนโดย รศ.ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ **ส่วนกลางมีหน้าที่คิด** โดยการวางยุทธศาสตร์มาตรฐานในการจัดสรรทรัพยากร **ส่วนภูมิภาคทำหน้าที่ประสาน** เป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางและรับฟังปัญหาจากพื้นที่ มาสู่การกำหนดนโยบายของรัฐบาลกลาง รวมถึงการกำกับดูแลท้องถิ่น และ**ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ทำ** โดยการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนภายในพื้นที่

สรุปแล้วภายใต้บริบทแวดล้อมการบริหารราชการในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งสภาพแวดล้อม ปัญหา ความต้องการของประชาชน รวมถึงการเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมในโลกยุคปัจจุบัน รัฐจึงต้องนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ รวมถึงต้องอาศัยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมออกแบบระบบ โครงสร้าง ทิศทางการบริหารราชการ โดยต้องเข้าใจบริบทของประเทศไทยในอดีตและปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามทิศทางการบริหารราชการต้องตระหนักถึงเป้าหมายสำคัญคือ การทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน จึงจะทำให้เกิดทิศทางที่ตอบโจทย์ประชาชน และเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ภาครัฐเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในอนาคต

วันเวลา : วันพฤหัสบดีที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566 เวลา 08.30-12.00 น.
 สถานที่ : ณ โรงแรมอัสวีแอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ
 จัดโดย : คณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน ก.พ.ส.
 วิทยากร : 1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี
 2. นางสาวอ้นฟ้า เวชชาชีวะ เลขาธิการ ก.พ.ส.
 3. นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
 4. ดร.สตีธร ธนาธิโรชิตี ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า
 ผู้ดำเนินรายการ : ดร.รัตนจันทร์ ศิลาสัมฤทธิ์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา
 ผู้สรุป : นายธวัชกร แสงมณีอนุภาพ
 พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า
 ผู้ออกแบบ : นายวิรัชต์ รัตนวิเชียร

CONTACT US

KPI-brief

LINE Official
สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

ติดตามสืบเสาะย้อนหลัง